

Provisorium, som vi ere komne bort fra. Lad det her gaae som med Styrmandskunsten, at de, der ville være Capitainer, først maae tjene som Styrmand, og at Sømandene maae være Matroser, før de kunne blive Styrmand; lad de Vedkommende først blive Landmaalerdreng, siden Landmaalerlvende og derpaa endelig virkelige Landmaalere. Saaledes erhverves den praktiske Øvelse; den Øvelse, som gaaer løs paa at bruge Instrumenterne med Færdighed, er af en aldeles praktisk Natur; den hænger paa den ene Side sammen med Mandens Sandsorganisme og paa den anden Side med hans Kløgt i Anvendelsen af de tillærte Kundskaber; men de mathematiske Kundskaber kunne, som bemærket, vindes ved de Midler, som vi allerede have.

Det er ikke min Hensigt, ligesom det heller ikke kunde nytte noget, at søge at standse Loven paa dette Stadium; den er et altfor nidkjært udført Værk til, at vi ikke skulde give os anderledes af med den, men det er min fulde Øvertydning, at paa det næste Skridt maae vi see alvorlig ind til den og nøiagtigt undersøge, om den paa nogen Maade løser Opgaven saaledes, som den bør, om den i Grunden gjør Andet end blive ved at gaae i det uheldige Spor, man tidligere er kommen ind paa, men som da var nødvendigt; thi da stode Sagerne ikke saaledes, som de nu staae. Lad os blot huske paa, at Helbredelse af Dyr og Mennesker staaer paa den samme Fod, at de anatomiske Videnskaber lidt efter lidt have sluttet sig sammen, at Anatomien af Dyr og Mennesker i en meget betydelig Grad har støttet hinanden, idet mangfoldige af de Observationer, som have ledet os til bedre at helbrede Mennesker, ere gjorte paa Dyr, idet man kan ganske anderledes experimentere med Dyr end med Mennesker.

Forinden jeg slutter, skal jeg, siden jeg er kommen til at omtale Experimenterne, blot tilføie, at det at gjøre Mergelxperiment er langt vanskeliggere. Landboexperiment, eller Experiment, som gaae ud paa at faae visse Plantevarter til at groe under visse Betingelser, ere umaadelig vanskelige, ja man kan gjerne sige, at de ikke kunne gøres uden i $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{2}$ Menneskealder. Der hører nemlig til

ethvert Experiment, at man skal have et vist, et ikke ringe Antal af Observationer under eensartede Betingelser, førend man i mindste Maade kan sælde en Dom, som har noget rigtigt Grundlag; indtil man har det, er man paa Skjønsmaalets Gebeet. Men i Landbovæsenet, hvor Vegetationen skal fremkaldes i det Store, hvor Betingelserne kun kunne gøres saa lidet eensartede, hvor man maa gjøre dem under Naturens ydre Paavirkning og Indflydelse, der er saa variabel, saa forskellig, er det næsten umuligt at komme til Noget, der kan kaldes et virkeligt Forsøg, saa at hele den Idee, som her igjen er bragt paa Bane om en Experimenteringsform, intet har at betyde, det skulle vi huske paa. Naar der er Spørgsmaal om at gjøre vegetative Forsøg, som ikke hænge sammen med Dyrning i det Store, saa have vi en botanisk Have; der høre de hen; lad denne Have faae en Udvidelse, lad den blive flyttet, lad den, om fornødent, til Bestyrer faae en veterinairkyndig Mand, som med Over har lagt sig efter Kjendskabet til visse Planter, men lad os ikke faae flere botaniske Haver; thi saa faae vi dem enten mindre gode eller mere kostbare; lad os ikke bilde os ind, at der kan experimenteres bedre i den ene botaniske Have end i den anden. Det beroer paa, hvorledes den Mand er beskaffen, som styrer det Institut; have vi dem ikke gode, som styre disse Instituter, saa lad os bytte dem om, lad os ikke være altfor nøieregnende i saa Henseende, — thi det er dette, som har fremkaldt Sløvhed, — og fremfor Alt, lad os ikke stride til at sætte det ene nye Institut ovenpaa det andet, for at tilfredsstille forbigaaende Ønsker, eller for at anerkjende visse personlige Fortjenester; lad os anerkjende de personlige Fortjenester ved personlige Tillæg, uden at oprette nye Institutioner, men lad os ikke indrette nye Institutioner, for at anerkjende Personer.

Indenrigsministeren: Jeg skal ikke længe opholde den ærede Forsamling, men kun tillade mig et Par korte Bemærkninger. I Anledning af hvad den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 2den Valgkreds (Grundtvig) yttrede skal jeg bede ham at gjennemlæse Lo-